

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές

Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών

Σχολή Οικονομικών, Επιχειρηματικών και Διεθνών Σπουδών

Πανεπιστήμιο Πειραιά



Οδηγίες για τη Συγγραφή Μεταπτυχιακής Εργασίας

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2026

Επικαιροποιημένη Έκδοση

Διπλωματική Εργασία ΠΜΣ (15 ECTS)

Σκοπός και Σημασία της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Για την ολοκλήρωση του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας για το έτος 2025-26 είναι υποχρεωτική. Η μεταπτυχιακή εργασία αποδεικνύει τις ερευνητικές ικανότητες του/της μεταπτυχιακού/κής φοιτητή/τριας και αντικατοπτρίζει τις θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις που απέκτησε. Η μεταπτυχιακή εργασία είναι επιστημονική μονογραφία και εμπεριστατωμένη μελέτη σε ένα συγκεκριμένο ερευνητικό θέμα ή εφαρμογή πρακτικών μεθόδων σε θέματα αιχμής και οφείλει να εμπεριέχει στοιχεία πρωτοτυπίας σε γνωστικά αντικείμενα σχετικά με το Π.Μ.Σ. είτε παράγοντας νέα γνώση, είτε μέσω της άσκησης αυτόνομης κριτικής σκέψης, είτε, τέλος, συνδυαστικά των παραπάνω. Αποτρέπεται έτσι η μηχανιστική εφαρμογή γνώσεων και ενισχύεται η κριτική θεώρηση της βιβλιογραφίας ή των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Καθώς είναι υψηλές οι απαιτήσεις για οργάνωση, διάρθρωση, πληρότητα και επιστημονικότητα, γλωσσική σαφήνεια και ακρίβεια, κριτική ανάλυση υπάρχουσας γνώσης, περιγραφή και σε βάθος ερμηνεία κάποιου θέματος ή φαινομένου και ενίοτε δημιουργία νέων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων, εργαλείων, τεχνικών στην υπό διερεύνηση επιστημονική περιοχή, σε αρκετές περιπτώσεις, τα αποτελέσματα μπορούν να οδηγήσουν και στη δημοσίευση επιστημονικών άρθρων, είτε σε συνέδρια είτε σε επιστημονικά περιοδικά.

Γλώσσα της Εργασίας

Η γλώσσα της μεταπτυχιακής εργασίας ορίζεται η ελληνική, αλλά υπάρχει και η δυνατότητα, σε συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή και τα υπόλοιπα δύο μέλη της επιτροπής, να οριστεί άλλη γλώσσα (π.χ. η αγγλική).

Δομή Εργασίας

Συνιστάται η μεταπτυχιακή εργασία να περιλαμβάνει τα εξής γενικά τμήματα:

α) **Εισαγωγή:** Η εισαγωγή καλύπτει δύο βασικούς στόχους: Πρώτον, να εισάγει τον αναγνώστη στο θέμα της εργασίας, περιγράφοντας και προσδιορίζοντας το γνωστικό αντικείμενο της υπό

έρευνας θεματικής και δεύτερον να του παρέχει μια γενική εικόνα για τη μεθοδολογική διεργασία που θα ακολουθηθεί για να εξεταστεί το ερευνητικό ερώτημα και να προσδιοριστούν τα ερευνητικά αποτελέσματα που το αφορούν. Επομένως, μια εισαγωγή θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου μελέτης με αναφορά στα κριτήρια επιλογής του
- Ανάδειξη του γιατί είναι σημαντική η συγκεκριμένη έρευνα στον ευρύτερο επιστημονικό κλάδο και προσδιορισμός της προσδοκώμενης συνεισφοράς της στην υπάρχουσα γνώση
- Διατύπωση του σκοπού και του αντικειμένου της συγκεκριμένης εργασίας καθώς και της χρησιμότητας και της πρωτοτυπίας της (καινοτομία)
- Περιγραφή και προσδιορισμός:
 - του ερευνητικού προβλήματος, όπως προσδιορισμός του ερευνητικού ερωτήματος ή των ερευνητικών ερωτημάτων ή/και διατυπώσεις των υποθέσεων εργασίας που θα εξεταστούν,
 - της μεθόδου της έρευνας που θα ακολουθηθεί (ποσοτική, ποιοτική ή μικτή) για την επίλυση του ερευνητικού προβλήματος
 - του αναλυτικού/θεωρητικού πλαισίου,
 - του επιχειρήματος που υποστηρίζει η έρευνα και των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων της

Τη διάρθρωση και τη δομή της εργασίας στα επιμέρους κεφάλαια.

β) Επισκόπηση βιβλιογραφίας και αναλυτικό πλαίσιο: Καταγράφεται η υπάρχουσα γνώση, θεωρητική και εμπειρική που υπάρχει στην σχετική με τη θεματική έρευνας βιβλιογραφία, με σκοπό να διερευνηθεί η υπάρχουσα γνώση που έχει αποκτηθεί στο αντικείμενο που θα μελετήσει η εργασία και να δώσει τη δυνατότητα να καταδειχθεί πώς τα ευρήματά της συνέβαλαν στο υπάρχον σύνολο γνώσεων στον τομέα της έρευνας (καινοτομία της εργασίας).

Σε αυτό το μέρος της εργασίας θα πρέπει να τεθεί το επιστημονικό πλαίσιο που θα σας βοηθήσει να απαντήσετε στο ερευνητικό/ά ερώτημα/ερωτήματα σας. Επομένως, θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Κριτική επισκόπηση του βασικού βιβλιογραφικού υπόβαθρου του θέματος της εργασίας, με αναφορά στις κυριότερες συμβολές ή αντίστοιχα στο κενό βιβλιογραφίας/αρθρογραφίας που υπάρχει στο συγκεκριμένο θέμα. Το κομμάτι αυτό θα πρέπει να καταλήγει με τη συγκεκριμένη βιβλιογραφία ή θεωρητικό ή αναλυτικό πλαίσιο που στηρίζεται την ανάλυση σας.
- Αναλυτικό πλαίσιο, υποθέσεις εργασίας και επιχείρημα/επιχειρήματα τα οποία “οδηγούν” και περιγράφουν τι προσπαθείτε να αποδείξετε με την έρευνά σας.

γ) **Μεθοδολογία:** Η μεθοδολογία αποτελεί ένα από τα βασικότερα σημεία μιας έρευνας καθώς αποτελεί τον τρόπο που αυτή διεξάγεται για να καταλήξει σε επιστημονικά αποτελέσματα στη βάση του ερευνητικού προβλήματος που εξετάζει η εργασία. Στην παρουσίαση της μεθοδολογικής διεργασίας θα πρέπει να προσδιοριστεί η μέθοδος έρευνας που θα ακολουθηθεί (ποσοτική, ποιοτική, μικτή) και να καθοριστούν τα συγκεκριμένα μεθοδολογικά εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν.

Επομένως, το κεφάλαιο αυτό θα πρέπει να περιέχει :

- περιγραφή του με την οργάνωση έρευνας
- προσδιορισμό και ανάλυση της μεθοδολογικής προσέγγισης που θα χρησιμοποιηθεί
- τη περιγραφή του τρόπου συλλογής και τεχνικών επεξεργασίας πρωτογενών ή/και δευτερογενών δεδομένων

δ) **Ανάλυση του Θέματος:** Στο μέρος αυτό αναλύονται και επεξεργάζονται τα συλλεχθέντα δεδομένα της έρευνας των οποίων η αξιολόγηση θα οδηγήσει στα ευρήματα της εργασίας. Η ανάλυση και επεξεργασία των συλλεχθέντων δεδομένων γίνεται στη βάση του αναλυτικού πλαισίου και της μεθοδολογίας που επιλέχθηκε. Χωρίζεται σε κεφάλαια και υπο-κεφάλαια, όλα όμως σχετιζόμενα και συνδεδεμένα με τον βασικό ερευνητικό σκοπό της εργασίας. Επομένως, βασικά στοιχεία αποτελούν:

- η παρουσίαση και οργάνωση και επεξεργασία, με δομημένο τρόπο των συλλεχθέντων δεδομένων και ευρημάτων της μεταπτυχιακής εργασίας
- η ανάλυση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων της

ε) **Συμπεράσματα/ Επίλογος:** Τα συμπεράσματα της έρευνας αποτελούν πρωτίστως την τελική απάντηση/λύση του ερευνητικού προβλήματος. Αναδεικνύεται το τελικό βασικό επιχείρημα της έρευνας και καταγράφονται τα ευρήματα της. Είναι, επίσης, μια ευκαιρία για την τοποθέτηση του θέματος σε μια ευρύτερη συζήτηση καθώς και να προσδιοριστούν προτάσεις πολιτικής που αφορούν στη θεματική έρευνας. Ακόμα μπορούν να καταγραφούν επόμενοι ερευνητικοί προσανατολισμοί που έχει διανοίξει η υπάρχουσα έρευνα της εργασίας. Επομένως, περιέχει:

- την τελική λύση/απάντηση του ερευνητικού προβλήματος/ερωτήματος
- τη παράθεση συμπερασμάτων,
- τη συζήτησή τους στο ευρύτερο θεωρητικό και γεωγραφικό πλαίσιο της εργασίας,
- τα ζητήματα που προκύπτουν για μελλοντική έρευνα.

Βιβλιογραφία και αναφορές

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η εργασία πρέπει να τηρεί πιστά ένα σύστημα βιβλιογραφικών αναφορών. Όλα τα δεδομένα θα πρέπει να έχουν αναφορές και πηγή. Σε περίπτωση χρήσης πινάκων, χαρτών ή άλλου είδους illustration, θα πρέπει να υπάρχει σημείωση από κάτω με τη πηγή και τα δεδομένα.

Κατά συνέπεια θα πρέπει να τηρηθεί αυστηρά ο τρόπος παραπομπών των πηγών που θα χρησιμοποιηθούν στην εργασία. Η αναφορά των κειμένων και πηγών που θα χρησιμοποιηθούν στην εργασία θα πρέπει να αναφέρονται τόσο μέσα στο κείμενο όσο και στο τέλος του κειμένου υπό τον τίτλο «Βιβλιογραφία ή Βιβλιογραφικές Αναφορές».

Ο/Η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/φοιτήτρια να επιλέξει όποιο σύστημα/στυλ παραπομπών, το οποίο χρησιμοποιείται στις διεθνείς και ευρωπαϊκές σπουδές (The Chicago Manual of Style (Author Date Style), Harvard Referencing Style, APA Style, Cambridge Referencing Style), φτάνει όμως να ακολουθήσει πιστά τις οδηγίες αναφορικά με τον τρόπο παραπομπής που συνιστά το σύστημα.

Όπου αφορά σε πηγή στην ελληνική γλώσσα θα μεταφέρετε ανάλογα τον τρόπο παραπομπή στην ελληνική. Ο τρόπος που παραπέμπονται οι πηγές άντλησης δεδομένων είναι σημαντικός και για αυτό αξιολογείται η τήρηση του σε μια εργασία.

Χρήση AI

Η χρήση εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης (AI) επιτρέπεται αποκλειστικά ως υποστηρικτικό εργαλείο για την έρευνα, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας και της αποφυγής λογοκλοπής. Η τεχνητή νοημοσύνη δεν μπορεί και δεν πρέπει να υποκαταστήσει την πρωτότυπη επιστημονική εργασία. Επομένως, δεν επιτρέπεται η αυτούσια παράθεση κειμένου που έχει παραχθεί από AI και η παρουσίαση του ως πρωτότυπο. Αντίθετα, κάτι τέτοιο παραβαίνει τους κανόνες περί λογοκλοπής. Μια διπλωματική εργασία αποτελεί προϊόν ατομικής έρευνας και πρωτοτυπίας, γεγονός που δεν επιτρέπεται να παρακάμπτεται. Όλες οι εργασίες ελέγχονται μέσω του e-class με Turnitin.

Λογοκλοπή/Plagiarism

Είναι απαραίτητο ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια να ξεχωρίζει τι αποτελεί δικό του/της έργο και τι έχει χρησιμοποιήσει από το έργο άλλων συγγραφέων. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια να διευκρινίζει ξεκάθαρα, τις πηγές από τις οποίες αντλεί την ιδέα, τη γνώση ή την πληροφορία, με βιβλιογραφικές αναφορές μέσα στο κείμενο της εργασίας του/της και με την παράθεση της βιβλιογραφίας στο τέλος κάθε εργασίας.

Όλες οι εργασίες ελέγχονται από το σύστημα Turnitin που διαθέτει το Πανεπιστήμιο Πειραιώς.

Έκταση

η έκταση της περίληψης και του κειμένου της Διπλωματικής Εργασίας έχει οριστεί ως εξής:

- Περίληψη (ανώτατο όριο λέξεων): 250-350 λέξεις
- Λέξεις κλειδιά: 4-6 λέξεις
- Κείμενο: ελάχιστο 15000 έως max 25000 λέξεις

Σελίδα Τίτλου της Μεταπτυχιακής Εργασίας

Στο εξώφυλλο/σελίδα τίτλου της εργασίας πρέπει να περιέχονται κατά σειρά εκ των άνω προς τα κάτω:

- Το λογότυπο (logo) του Πανεπιστημίου
- Ο τίτλος του ΠΜΣ/τμήματος/σχολής/Πανεπιστημίου
- Ο τίτλος της μεταπτυχιακής εργασίας (ο τίτλος δεν πρέπει να περιέχει συντομογραφίες, σύμβολα ή άλλους μη συμβατικούς χαρακτήρες).
- Το ονοματεπώνυμο του μεταπτυχιακού φοιτητή
- Το όνομα του επιβλέποντα καθώς και τα ονόματα των μελών της συμβουλευτικής επιτροπής
- Η ημερομηνία κατάθεσής της

Διάρθρωση

Η μεταπτυχιακή εργασία πρέπει να είναι διαρθρωμένη κατά τα πρότυπα των επιστημονικών μονογραφιών και μελετών. Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνονται με την παρακάτω σειρά:

- Εξώφυλλο
- Υπεύθυνη δήλωση ατομικής ευθύνης για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας
- Πρόλογος - ευχαριστίες
- Αφιέρωση (εάν υπάρχει)
- Πίνακας περιεχομένων
- Κατάλογος πινάκων, διαγραμμάτων/σχημάτων, χαρτών και/ή άλλων εποπτικών μέσων (π.χ, φωτογραφιών)
- Πίνακας συμβόλων-ακρωνυμίων-συντομογραφιών (αν υπάρχουν)
- Περίληψη στα Ελληνικά, 250-350 λέξεις, ακολουθούμενη από 4-6 περίπου Λέξεις Κλειδιά (σε ξεχωριστή σελίδα)
- Περίληψη στην Αγγλική (abstract), 250-350 λέξεις, ακολουθούμενη από 4-6 περίπου Λέξεις Κλειδιά στην αγγλική (σε ξεχωριστή σελίδα)
- Εισαγωγή
- Κυρίως κείμενο (κατανομή κατά κεφάλαια, υποκεφάλαια και εδάφια αριθμημένα κατά το δεκαδικό σύστημα αρίθμησης π.χ. 3, 3.1, 3.1.1)

- Συμπεράσματα - Συζήτηση
- Βιβλιογραφικές αναφορές έντυπου και ηλεκτρονικού τύπου (ελληνική και ξενόγλωσση) καταχωρούνται με μεικτή αλφαβητική σειρά
- Γλωσσάριο (όπου απαιτείται)
- Παραρτήματα (εάν υπάρχουν)

Στοιχεία εκτύπωσης

- Εκτύπωση σε λευκό χαρτί μεγέθους A4 και μόνο στη μια σελίδα του κάθε φύλλου
- Περιθώρια: 3 cm αριστερά και 2,5 cm δεξιά, άνω και κάτω της σελίδας
- Απόσταση γραμμών: 1,15
- Στοιχισή: πλήρης
- Γραμματοσειρά Τίτλων: Times New Roman μέγεθος 14
- Γραμματοσειρά Υπότιτλων: Times New Roman μέγεθος 13
- Γραμματοσειρά Κειμένου: Times New Roman μέγεθος 12
- Γραμματοσειρά Εξώφυλλου: (α) τα στοιχεία ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ΣΧΟΛΗ, ΤΜΗΜΑ, ΠΜΣ με κεφαλαιογράμματα έντονη γραφή Times New Roman μέγεθος 12, (β) Τίτλος ΠΜΣ με πεζή έντονη γραφή Times New Roman μέγεθος 16, (γ) ονοματεπώνυμο, Μητρώο Φοιτητή, ΠΜΣ., τόπος, χρόνος, με πεζή έντονη γραφή Times New Roman μέγεθος 13

Χρήσιμες πηγές για τη συγγραφή επιστημονικών εργασιών:

Thompson, P. (2025). Thesis and Dissertation Writing. In The Handbook of English for Specific Purposes (eds S. Starfield and C.A. Hafner). <https://doi.org/10.1002/9781119985068.ch21>

Neupane Bastola, M., & Hu, G. (2025). Making master's thesis writing a journey of mastery: A systematic review. Review of Education, 13, e70103. <https://doi.org/10.1002/rev3.70103>

El-Chaarani, Hani and El-Abiad, Zouhour, How To Write a Master Thesis (April 2, 2021). Journal of Contemporary Research in Business Administration and Economic Sciences, 2021, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3858768>

E-class με συνδέσμους χρήσιμους για τη συγγραφή της ακαδημαϊκής/ερευνητικής εργασίας:
<https://eclass.unipi.gr/modules/link/?course=DES139>

Αναζήτηση Ακαδημαϊκών Πηγών

- Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πειραιώς
<https://lib.unipi.gr/iguana/www.main.cls?url=international-european-studies>
- Διώνη, αποθετήριο μεταπτυχιακών και διδακτορικών εργασιών στο ΠαΠει:
<http://dione.lib.unipi.gr/xmlui/>
- Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης για πηγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (KET)
<https://lib.unipi.gr/iguana/www.main.cls?url=edc-links>
- Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ): <https://www.ekt.gr/el/library>
- Taylor & Francis Online: Peer-reviewed Journals: <https://www.tandfonline.com/>
- Wiley online Library: <https://onlinelibrary.wiley.com/>
- Oxford Academic: <https://academic.oup.com/>
- Cambridge Academic Press: <https://www.cambridge.org/gr/universitypress>
- Springer Nature: <https://link.springer.com/>
- Sage Journals: <https://journals.sagepub.com>
- JSTOR Open Access E-books: <https://about.jstor.org/oa-and-free/>
- EUR-Lex παρέχει ελεύθερη πρόσβαση στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
<https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>
- HEAL-Link, journals on EU:
<https://lib.unipi.gr/iguana/www.main.cls?url=heal-links-journals-eu>
- KETlib, Κοινό Ελληνικό Αποθετήριο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης και Γκρίζας Βιβλιογραφίας: <https://lib.unipi.gr/iguana/www.main.cls?url=ketlib>
- Κάλλιπος, Αποθετήριο Ανοικτής Πρόσβασης το οποίο φιλοξενεί όλα τα συγγράμματα που έχουν δημιουργηθεί στο πλαίσιο της Δράσης «Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα» <https://repository.kallipos.gr/>

Χρήσιμοι σύνδεσμοι για τη συγγραφή και αποφυγή λογοκλοπής

- Τρόποι παραπομπής (in-text citations) σύμφωνα με το APA:
<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations> και
<https://library.acg.edu/citations/apa/In-text-citations>
- Τρόποι αναφορών (References) σύμφωνα με το APA- Guide to What's New in the Publication Manual of the American Psychological Association, Seventh Edition
<https://apastyle.apa.org/instructional-aids/whats-new-7e-guide.pdf>
- Τρόποι χρήσης πηγών/παράθεσης βιβλιογραφικών ενδοκειμενικών παραπομπών:
<https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/citations/basic-principles/parenthetical-versus-narrative>